

Heemkring BKW – Sint-Martens-Bodegem

Bodegem in vroegere tijden nr. 26 - 2024

De Honsemhoeve te Bodegem

De zuidwestelijke hoek van Bodegem wordt beheerst door de imposante Honsemhoeve en is één der oudste nederzettingen van ons dorp, nederzetting die teruggaat tot de Frankische en feodale tijd. Het *oudt hoff tot Honsem* met zijn 16 bunder land en 3 bunder weiden is steeds de zetel geweest van een leen- en cijnshof als achterleen van de heren van Dongelberg die het op hun beurt

in leen hadden ontvangen van de hertogen van Brabant die optraden als hun suzerain. Uit het riddergeslacht *van Bodegem* komen de oudst gekende leenmannen van de Dongelbergse heren en de voorlopers van de voorname geslachten zoals de families *van Honsem, de Neve, Rampaert* en *Speckaert*. Ook de naam Honsem verwijst naar de Franse tijd toen het als *Hundesheim* werd

De Honsemhoeve op 26.2.1978. Foto Edgard Van Droogenbroeck.

uitgesproken en de woning van Hundo betekende, aldus Peter Van Rossem (zie pag. 16 in St-Martens-Bodegem, van Franken tot Bourgondiërs, BKW-uitgave 1997). In de oudst gekende documenten uit de 13de, 14de en 15de eeuw komt de familienaam van *Honsem* veelvuldig voor. Zo was bij de totstandkoming van de Bodegemse dorpskeure van 19 januari 1279 ene Iwein van Honsem als Bodegems schepen aanwezig. Het indrukwekkende pachthof mag beslist de bakermat worden genoemd van deze familie. Het is dus niet te verwonderen dat de eerste gekende eigenaars van de Honsemhoeve deze familienaam dragen. Achtereenvolgens zijn dat **Willem van Honsem**, zijn zoon **Gielis** en kleinzoon **Jan**.

Periode Rampaert

Begin 15de eeuw was het leenhof van Honsem in handen van Beatrix 't Serclaes, vrouwe van Bodegem en gehuwd met Hendrik van Schoonhoven. Zij was de kleindochter van de gekende Everard 't Serclaes († Brussel, 31.3.1388), Brussels schepen en heer van Kruikenburg (Ternat-Wambeek-Lombeek). (Zie over deze familie Frans Van Droogenbroeck, Everard 't Serclaes en de heerlijkheid Bodegem, Bodegem in vroegere tijden nr. 8-2017). Op 22 januari 1417 brengt Gielis van Honsem dorpsvrouw Beatrix op de hoogte van de verkoop van zijn eigendommen aan **Janne Rampaert, zoen Willem Rampaerts, die ontfinc in den naem ende tot behoeff Jans ende Johanne Rampaerts, sijnre kinderen die hij heeft van Margrieten van Munte, sijn wettigen wive**. Aan het document heeft Everard 't Serclaes, *momboir* van Beatrix en de *mannen van leenen* hun *seghele samentlic doen hangen opten 22en dach der maent van januario int jaer Ons Heeren als men schreef 1417*.¹ Uit het leenboek van 't Serclaes vernemen wij dat **Jan Rampaert** de eigenaar is van de Honsemhoeve met vele belendende perce-

len (in totaal ca. 11 bunder verspreid over het Honsemveld, het Linderenveld en het Kerkenveld) en op 7 mei 1440 door het leenhof als leenman wordt erkend: *7 mey 1440 heeft Jan Rampaert d'oude gegruet sijn leen eerst thoff te honsem gelegen in de prochie van Boedeghem met den boomgaerde groot een bunder gelijk dat gelegen es nevens gielis pauwel hoff*...² Op 23 oktober 1441 koopt hij eveneens het stuk grond aan op de Oude Hoeve, grond waarop later de Walravenshoeve zal gebouwd worden.³

Periode 't Serclaes

Het leenboek van dorpsheer Dierick Van der Straeten vermeldt de volgende eigenaar: **Luyck Rampaert sone wijlen Jans Rampaert es man van een volle leen hem toecomen en verschenen bij den doot Jans Rampaerts sijn vaeders dat voortijts was Jans van honsem dat daernaer beschreven es, item thoff thonsem gelegen in de prochie van Bodeghem met den boomgaerde groot een bunder**...⁴ Luyck was een telg uit een der voornaamste Brabantse pachtersgeslachten. Hij was ook de eigenaar van een tweede belangrijke hofstede: *Luyx Rampaerts een hofstat geheeten sgrave hofstat by rente 3 brachmaent 1464*. Deze hofstede eertijds gelegen op de hoek van de huidige Poverstraat met de Heygemstraat werd in 1620 omschreven als *een hofstat metten huuse ende boomgaerde ende een weyken gelegen over de beke metten waetergracht rontsomme de hofstat geheeten Sgravenhofstat gelegen te droogenbroeck comende met twee zijde aen sheere straete*.⁵ In de 15de eeuw kennen wij echter geen graven te Bodegem, doch het is best mogelijk dat het ooit de eigendom was van een Kamerijkse bisschop die de grafelijke titel mocht dragen. Luyck heeft volgens het Bodegems cijsboek vijf kinderen: Jan, Alijt, Margriete, Catlijne en Lijsebetten. Hoe het goed in handen kwam van dochter

¹ F.V. Goethals: Dictionnaire généalogique et héraldique des Familles Nobles du Royaume de Belgique, Tome IV pag. 733.

² RA Leuven, best.51-2 nr. 801 folio 10v

³ RA Leuven, best.51-2 nr. 801 folio 280r.

⁴ RA Leuven, best.51-2 nr. 801 folio 10v.

⁵ RA Leuven, best. 51-2 nr. 801 folio 286r en nr. 802 folio 184r

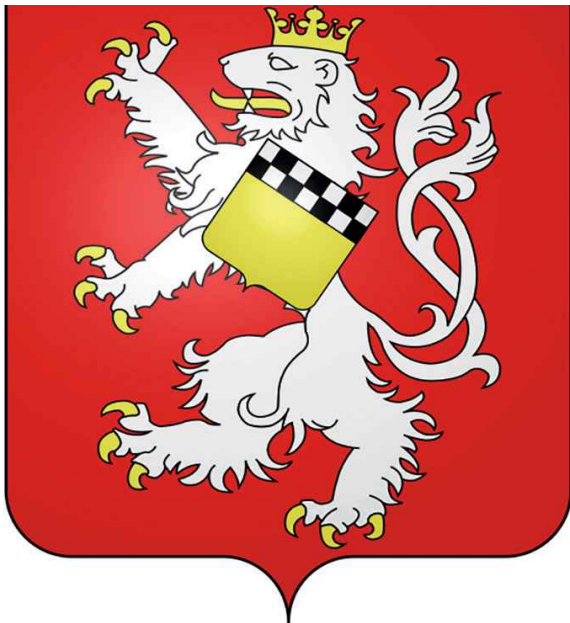
De Honsemhoeve op de Tiendekaart van het Brusselse Sint-Janshospitaal uit 1712.

Catlijne kon niet worden achterhaald. Zij treedt in het huwelijk met **Jan van Ophem** waarna diens dochter **Geertruyt** zich in de echt verbindt met **Philip 't Serclaes**, zoon van Wencelijn en Elisabeth van Ginderboven alias van der Beken. Acht kinderen zien het levenslicht: Margerita X Florent van Aa, Catelijne X Jean van der Eycken, Elisabeth, Félicie (jong gestorven), Karel (kanunnik te Anderlecht), **Floris** (kapitein van een compagnie van 500 man), Philippe en Anne X Hubert van den Heetvelde. Bij een bij name niet gekende vrouw had Philip nog een bastaardzoon Jacques. Dankzij het leenboek van dorpsheer Andries van Douvrin uit 1524 weten wij dat *Phlips Serclaes ende Joffrouwe geertruyt van ophem ten leene hout van*

*den heere van Beughem een volle leen hem verstorven van Joffrouwe catlijne spanders item thoff te honsem gelegen in de prochie van Buedeghem metten boomgaerde groot ontrent een bunder...*⁶ Philip en Geertruyt maken op 22 maart 1534 gezamenlijk hun testament op na het bekomen van het octrooi dd. 30.9.1521 hun verleend door *ons genaedichs heere en keysers*. Na het overlijden van haar man maakt Geertruyt op 12 februari 1550 een nieuw testament waarin zij het volgende stipuleert: *ordonneert heur testament en uystersten wille, in presentie ende bij expressen consente ende wille van Florise ende Philipse 't Serclaes, haere zo-*

⁶ RA Leuven, best.51-2 nr. 801 folio 10v.

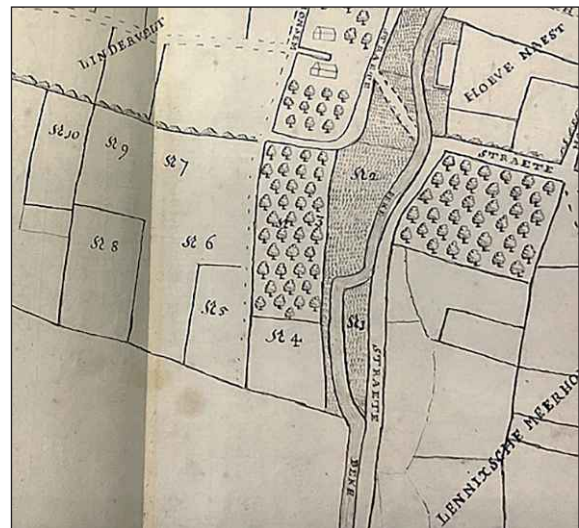
nen; in den eersten, begerende begraven te worden in der kercken van Bodeghem in Sinter-Claes choer (waarschijnlijk de huidige St-Niklaaskapel) aldaer, onder den sarck aldaer liggende, waer onder wijlen heur moeder (Catlijne Rampaert) begraven is. Wat haar goederen betreft maect ende ordonneert, mits desen, dat **Floris 't Serclaes**, heure oudste sone terstondt nae haer doot... met vollen rechte sal aenveerden, apprehenderen en voor uyt hebben twee volle leenen, waer aff d'een gehouden wordt van den heere tot Bodeghem, heer Philips van Douvrijn, priester, gelegen aldaer en d'ander van mevrouwen van Nijvele gelegen onder Ophalphen.⁷

Wapenschild van de familie 't Serclaes.

Bij coope op 3 december 1585 wordt hun zoon **Floris 't Serclaes** († Brussel, 10.12.1596) de nieuwe eigenaar. Hij huwt op 29 februari 1556 met **Marie van der Noot** († ca. 1575), dochter van Quinten en Elisabeth du Quesnoy. Binnen het gezin worden er zeven kinderen geboren: Antoon, **Jan**, Philip, Karel (†), Willem, Karel en Anna. Op het einde van de 16de eeuw verwerft Floris (hij was toen *voerscepenen der stadt van Bruessele*) heel wat eigendommen in Bode-

gem. Zo koopt hij op 25 mei 1585 van het echtpaar Joos en Jacquemijne Jacobs-Van Lathem een *dachtwant weyden...gelegen in de prochie van boedeghem te honsem geheeten den Wierinck* en twee dagen later *anderhalff dachtwant lants op de Lennixsche meerhoeve* van Jan en Jacomijne de Viseerder-Eggericx.⁸ Verder weet hij op 10 mei 1597 de hand te leggen op: *een halff bunder winnents lants opt velt geheeten thonsemvelt, drije vierendeelen opt velt de hoeve, een dachtwant lants op de overste middelste hoeve, drije dachtwants lants in twee stucken waeraff deen es geleghen op de middelste hoeve ende dander stuck es geleghen op de lange hoeve, eenen meersch ter plaetsen geheeten te hontzem* voorheen eigendommen van de erfgenamen van wijlen Hendrik de Viseers en Kathelijne Vlemincx.⁹

Detail uit de kaart KB Albertina, fonds Goethals G-216 s.f. foto nr. 7321 archief heemkring BKW

Door het denombrement van 18 juli 1613 komt zijn zoon **Jan 'tSerclaes** († voor 1623) in het bezit van het goed: *Den heere Jan Serclaes hout ten leen van Joncker Jan de Walsche heer van Bodeghem volgens desselfs denombrement het hof te honsem daer het out huys plachte te staen....wesende volle leen.*¹⁰ Jan huwt met **Anna van**

⁷ F.V. Goethals, op.cit. pag. 873

⁸ RA Leuven, best.51-2 nr. 809 folio 52r

⁹ RA Leuven, best.51-2 nr. 809 folio 268r

¹⁰ Albertina, Fonds Goethals G-216 folio 26r

der Hulst († 1627) en zij krijgen vier kinderen: Jan-Baptist, Christoffel, Antoon en Jan Evangelist. Na het overlijden van haar man bekomt Anna het vruchtgebruik en is de naakte eigendom in handen van haar kinderen **Antoon** en **Jan Evangelist**. Op 29 november 1623 gingen zij een lening aan van 2.400 gulden bij ene Jan de Kesselere, *riddere raedt ende commis van sijne Majesteits Financien*, voor een jaarlijkse te betalen rente van 150 gulden. Hiervoor bepanden zij al hun Bodegemse eigendommen (en dat zijn er heel wat) *ende zonderlinghe alle alsulcken leengoeden consistierende soe in volle als smaele leenen ressorterende onder die hoeve te honsem gestaen ende gelegen in de prochie van bodegem, te leene gehouden van den leenheere Joncker Francois del Campo, heere van Bodegem*. In de marge van de schepenakte wordt vermeld dat alle schulden op 6 april 1657 werden terugbetaald aan Madalena Livina de Micault, weduwe van Jan de Kesselere.¹¹ Het jaar daarna, op 28 augustus 1624 gaat ook de oudste zoon **Jan-Baptist** een lening van 2.200 gulden aan bij Sieur Michiel Maurissens, *pensionaris van zijne Co.Majesteit*, met een jaarlijkse te betalen rente van 137 Rijns gulden en 10 stuivers. bepand op een vierde deel van de bovengenoemde goederen vermeerderd met *een anderen vijver ter zijden tvoersijde hoff gelegen geheeten den nieuwen vijvere groot een dachwandt ende in eenen savoire insgelijcx aen tvoersijde hoff gelegen*. Ook deze schuld werd *gecasseert* (afbetaald) *bij consente van franciscus franq als tersaecke van deze behoorelijck geconstitueert sijnde bij de weduwe van wijlen de notaris maurissens in dathe XXI july 1654*.¹² Op 18 maart 1626 sluit Jan-Baptist nog een tweede lening af van 900 gulden bij Marie Spruyt, weduwe van Joncker François de Benst (del Beuff) tegen een jaarlijkse rente van 56 gulden en 5 stuivers bepand op het vorige goed. Deze schuld werd eveneens *gecasseert bij brief door Sieur Michiel*

Maurissens op 29 november 1626 aan wie Marie Spruyt vijf dagen voordien de erfrente had verkocht.¹³ Ook de vroegere erfrente dd. 28.8.1624 van 137 gulden en 10 stuivers werd door Jan-Baptist aan Maurissens terugbetaald op 19.8.1632.¹⁴

De Honsemhoeve op de kaart uit het Terrier van 1713.

Voor de Brusselse schepenen had op 19 juni 1630 de *scheydinghe ende delinghe* plaats der goederen van Jan 't Serclaes en zijn echtgenote Anna van der Hulst. Twee kinderen, Jan Evangelist en Antoon († Olmütz in Moravië in dienst van de Oostenrijkse keizer) waren reeds overleden. De hofstede en andere goederen viel in handen van de jongste zoon **Christoffel**, *priestere deken van Vorden ende Canoninck tot Halverstadt*. in Sachsen-Anhalt. Enkele dagen later stelt een Bodegemse schepenakte de *conditien ende voerwaarden* vast om over te gaan tot de verkoop door Christoffel, waaronder het pachthof. Op de eerste zitdag die plaatsvond op 4 juli 1630 in zijn aanwezigheid kwam er blijkbaar geen koper opdagen.¹⁵ Op 6 juli 1630 worden er heel wat bomen verkocht waaronder: *vier abbeelen op den wierinck* aan Joos Van Overstraeten voor 25 gulden

¹¹ RA Leuven, best.51-2 nr. 811 folio 805v.

¹² RA Leuven, best.51-2 nr. 811 folio 814v

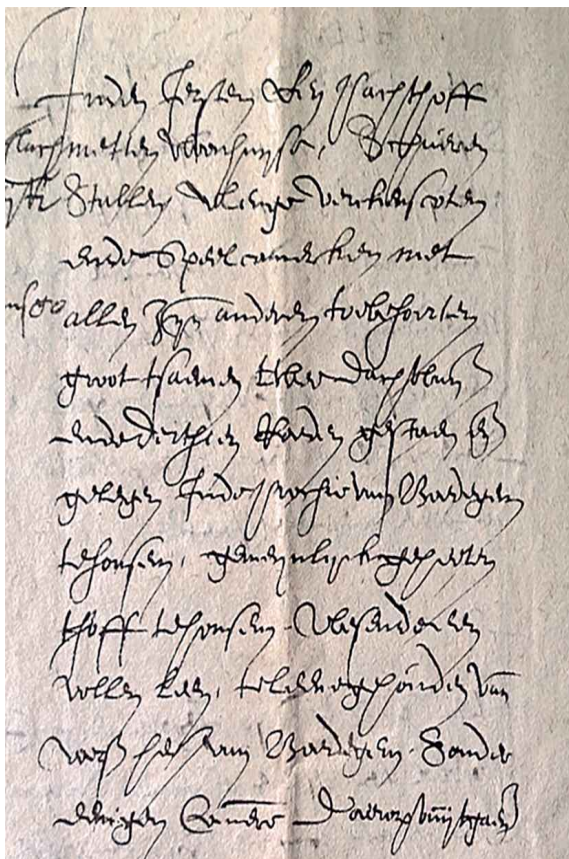
¹³ RA Leuven, best.51-2 nr. 811 folio 837r en 846r

¹⁴ RA Leuven, best.51-2 nr. 812 folio 34r

¹⁵ RA Leuven, best.51-2 nr. 832 folio 253r

en vijff opgaende wilghen ende eenen esch ende eenen abbeel liggende ter aerden voor 17 gulden aan Peeter Van Droogenbroeck.¹⁶ Een jaar later, op 5 maart 1631 besluit Christoffel om zijn eigendom omschreven als een pachthoff met woonhuuse, schuere, stallen, vleuge, verckens coten etc. ende alle sijne toebehoorten groot in sijn cingelé twee daghwant ende 13 roeden geheeten het hoff te honsem gestaen ende geleghen in de prochie van Bodeghem wesende een volle leen ten leene gehouden van den heere van bodeghem te verkopen aan **Anna Adolphi-na 't Serclaes**, de minderjarige dochter van zijn overleden broer Antoon, die gehuwd was met Jacqueline van den Heetvelde (+ 1624) dochter van Adolf en Catharina Sandelijn. Christoffels oudere broer Jan-Baptist (+ 1678), capiteyn ten dienste van zijne keyserlijcke majesteit en in de echt verbonden met

Innocentia Wivina de Altuna, trad hierbij op als *particulier momboir* voor Anna Adolphina en dit tevens met de *authorisatie der overmomboiren der stadt van Bruessele*.¹⁷ De inboedel van de hofstede blijkt echter eigendom te zijn van Jan-Baptist daar er twee dagen na zijn overlijden op 2 september 1631 ter presentien van Philips Moernaeye meyere, Joos van Overstraeten en Jan van den Houte, schepenen van Bodegem een inventaris van de bestiaelen ende meubele goederen van wijlen Joncker Jan Baptista Serclaes...bevonden opt pacht hoff te Honsem een akte wordt opgemaakt.¹⁸ ¹⁹Een jaar later, op 2 maart 1632, schenkt priester Christoffel aan de jonge weese van zijn broer nog een *dachwant lants opt kerckvelt* en verder al zijn eigendommen die hij ingevolge het testament van zijn ouders had ontvangen.²⁰ Van zijn overleden broer Jan-Baptist had Christof-

Detail uit de akte dd. 25.5.1632 RA Leuven, best. 51-2 nr. 8833 folio 257v en de transcriptie.

Inden Iersten den pachthoff metten woonhuuse, Schuere Stallen, vleuge verckenscoten ende speelcaemercken met allen sijn anderen toebehoorten groot tsaemen twee dachwanden ende derthien Roeden gestaen ende geleghen inde prochie van Boedegem te honsem gemeynlijck geheeten thoff te honsem wesende een vollen leen twelcke gehouden van den voors(chreven) heer van Boedegem sonder eenigen commer daerop vuytgaen(de)

¹⁶ RA Leuven, best. 51-2 nr. 8833 geen foliering, archief BKW foto 3678

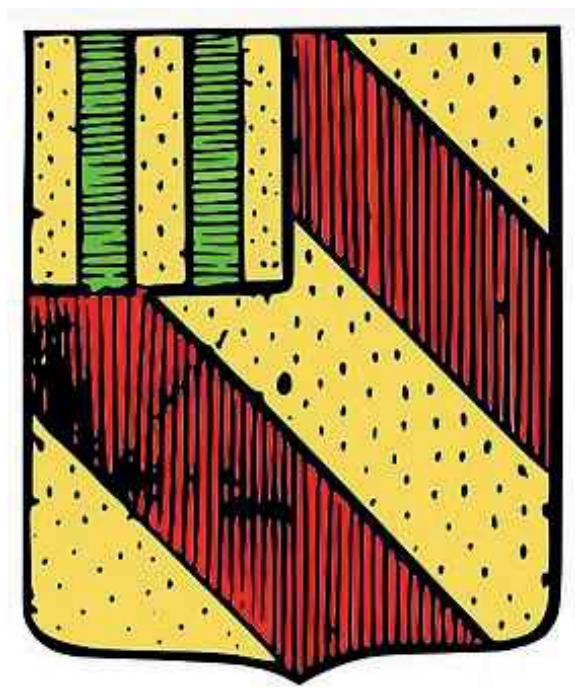
¹⁷ Albertina, Fonds Goethals G-216 folio 27v

¹⁸ Voor de integrale inventaris zie Bodegem in vroegere tijden, Over boedelbeschrijvingen, nr. 1-2015)...

¹⁹ RA Leuven, best.51-2 nr. 806 folio 222r

²⁰ RA Leuven, best.51-2 nr. 812 folio 27r

fel eveneens de volmacht gekregen om al diens goederen openbaar te verkopen. Vier ziddagen waren er op *thoff te honsem* nodig, de laatste op 25 mei 1632, om de 6 bunder (ca. 7,8 ha) gronden onder zijn toezicht aan de man te brengen, waaronder: 7,5 dagwanden op het honsemerveld, 4,5 dagwanden op het kerkenveld, 5 dagwanden op het linderenveld, 1 dagwand op de nederste middelste hoeve en *een cleyn vijverken metten opstalle voer het Pachthoff te honsem gelegen tsaemen anderhalff dachwanden*²¹

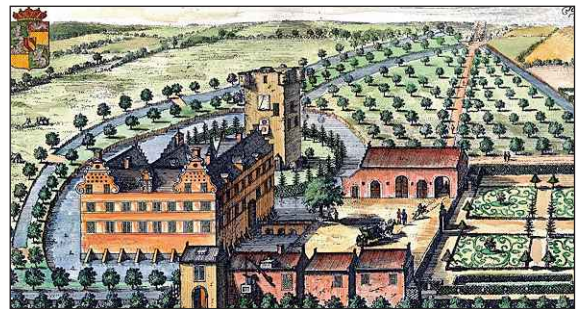

Familliewapen d'ittre de Caestere.

Periode d'ittre de Caestre

Uit het denombrement van 1641 blijkt dat Anna Adolphina 't Serclaes nog altijd *hout ten leene van den heere van beugem het hof te honsem sijnde het out hof teghenwoordigh beheert in eenen boogaert groot ontrent een bunder liggende in de voors. prochie neffens de hofstat...tot dit hof sijn gehoorigh elf manschappen ofte achterleenen met het recht van te stellen stadthouder, greffier ende andere officieren mitsgaeders van te goeden*

*ende ontgoeden de selve manschappen.*²² en *geteekent bij Charles Serclaes baron van boutersem op 28 september 1684.*²³ Anna Adolphina gaat een echtverbintenis aan met **Jean Jacques d'ittre de Caestre** (° Mechelen, 8 maart 1617 en er † 1676), eerste baron van Boutersem (8 maart 1632) en een telg uit een adellijk Brabants geslacht. Zijn vader Jean was ondervoorzitter van de Grote Raad van Mechelen en in 1584 gehuwd met Isabelle d'ittre dochter van Antoine en Jeanne van Douvrin (de kleindochter van Andries van Douvrin, heer van Bodegem). Jean Jacques verwierf in 1647 de heerlijkheid Boutersem met het in 1635 door het Frans-Hollandse leger platgebrande kasteel dat hij de volgende 18 jaar volledig in renaissancestijl liet heropbouwen. Het resultaat mocht gezien worden zoals de hierbij afgedrukte gravure van Jacobus Harrewijn duidelijk aantoonst.

Kasteel te Boutersem.

Binnen het gezin zien zeven kinderen het levenslicht: **Jean François Ignace** († 28.9.1726), **Georges Joseph** (° Mechelen, 28.10.1654 en er † 23.2.1716), Jacques Antoine Ferdinand, Charles François X Marie Françoise Impyns, Maria Magdalena Theresia (° Mechelen, 22.7.1659), Marie Eleonore (° Mechelen, 9.9.1660) X don Diego d'Isturis (Gouverneur van Syracuse op Sicilië) en Guilielmus Libertus (° Mechelen, 3.10.1662).

Na het overlijden van Jean Jacques in 1676 en Anna Adolphina in 1684 (beiden begraven in de Sint-Romboutskathedraal te Mechelen)

²¹ RA Leuven, best.51-2 nr. 832 folio 187r

²² Albertina, Fonds Goethals G-216 folio 26 r en v)

²³ RA Leuven, best.51-2 nr. 801 folio 10v

Jean Jacques d'lttre de Caestre,
baron van Boutersem.

Anna Adolphina 't Serclaes.

komt de hofstede met de bijhorende gronden in handen van hun oudste zoon **Jean François Ignace** († voor 1719) die op zijn beurt zijn broer **Jacques Antoine Ferdinand d'lttre de Caestre** als erfgenaam had aangeduid. Sinds 1701 rustte er echter nog een af te lossen schuld waarvoor hun Bodegemse eigendommen werden in pand gegeven.

Door het Decreet van de *Souvereynen Raede van Brabant* de dato 5 juli 1719 en ten versoecke van de weduwe wijlen *Judocus Peeterbroeck* op sekere *condemnatie volontair* van 11 juli 1701 werd er overgegaan tot de openbare verkoop.

De proclamatie gebeurde *ter clijnder puyen van den Stadthuuse deser onser Stadt Brussel* op 24.12.1717 ende op den 26 ende 27ste binnen de *prochien van Bodegem, Ste Mertens Lennick ende Ternath* ende aldaer ter presentien van *verscheyde ommestaenderen* de naerbeschreven goederen *gecompeteert* hebbende aen den *voorschreven baron van Boutersem*.

Hierna de opsomming van wat er te koop werd aangeboden:

- *Eerst den heerelijcken **Leenboeck van het hoff te honssem** bestaende in het heerelijck bedrijf van eenen Stadthouder ende mannen van Leene daer toe behoorende hebbende Judicatuere van alle de leenroerighe panden onder den selven Leenhove te honssem ressorterende met den aencleeff bestaende in twelff Items salvo justo.*
- *Item een halff bunder lants geleghen op het papenvelt...*
- *Item neghen daghwanden lants geleghen op de Lennickschen onderhove...*
- *Item anderhalff daghwandt lants geleghen op de oude hoeff...*
- *Item drie daghwanden lants geleghen op de Lennicksche neerhove geheeten neckerspoel...*
- *Item ander halff daghwandt lants geleghen op de neermiddel hoeve...*

DECREET

IN DEN SOUVEREYNEN RAEDE VAN BRABANT.

EN condight ende laet Een-iegelijck weten dat Anthoias Georgius Dors Deurweerdere van den Souvereynen Raede van Brabant, ten versoecke van Joffe de Weduwe van wylen d'He. Judocus Peterbroeck in syn leven Ontfanger der Exploisten van Synne Majesteys Privéen Raede, uyt crachte van de Originele Brieven van Executorien in date 15 September 1717, Gepatpheert *Gryff. vt.* Onderteeckent *Ghindertallen*, gedepescheert op de Condemnatie Volontair in date 11 Julii 1701 Onderteeckent als voren, geobtinert tot laste van M'her Jan Francois d'lttre de Caestre Baron van Boutersem publicckelijck ende met vier Proclamaten en Six-Daegen, Daepstel ter Rolle, ende het lichten van Synne Majesteys Segele Vercoopen sal enen Heerelijcken Leen-Boeck, Cheyns-Goederen, ende Allodiale Goederen hier onder gespecificeert, ende dat ingevolge het Schriftelijck verelaeren gedaen aen den Ondergelz. Deurweerder by Jor. Jacques Anthoin Ferdinand d'lttre de Caestre tegenwoordigen Baron van Boutersem op de Sommatic aen den selven gedaen, van dat hy om te prevenieren de voordere Costen van Executie, de Vre. Weduwe Decretante geheel liet op de Goederen haer voor Hypotecque geassigneert ende geasseteert, ende naer voorgaende Arresten ende Saissillementen by Subhastatie ende Interpositie van Decreet, alles om daer aen te verhaelen het Capital in de voorsz. Condemnatie Volontair' breeder vermeldt, Interesten dier verschenen, ende te verscheynen met de Costen daeromme gedaen ende alnoech te doen, alles ingevolge van d'Acte van aggregatie becomen in den voorsz. Raede, over dese Conditien den 9 Decembris 1717, Onderteeckent *Loyus.*

Eenen Heerelijcken Leen-Boeck ende Goederen gelegen onder Bodeghem, ende daer ontrent.

Erst den Heerelijcken Leen-Boeck van het Hof te Honssen bestaende in het Heerelijck bedryf van enen Stadt-Houder, ende Mannen van Leene daer toe behoorende, hebbende judicature van alle de Leenderighe Panden onder den selven Leen-Hove te Honssen refererende met des aen elcke bestaende in twelf Items *salvo justis*, refererende onder den Leen-Hove, ende Heerelijckheit van Bodeghem comperende aen d'Erfgenaemen van den H're. Raede de Fierlants volgens den Leen-Boeck daer van zynde beruillende onder den Greffier de Gorain, soo ende gelijk Jor. Jacques Anthoin Ferdinand d'lttre de Caestre tegenwoordigen Baron van Boutersem, de selve heeft verheven. Item het Hof ende Hove te Honssen gelegen onder de respectie Prochie van Bodeghem, Ste. Mertens Lennicke ende Ternat, tegenwoordigh in huere gebruyckt by Anthoin vander Straeten Pachter aldaer, bestaende in selthien Bunderen Saylants ende drye Bunderen

Decreet van 5.7.1719 Archief Kasteel van Gaasbeek, nr. L31.

- Item seven daghwanden lants geleghen op het honsemerveldt...

- Item een halff bunder lants ende vier roeden geleghen op de nederste middelste hoeve...

- Item drie daghwanden lants geheeten het bunder geleghen op het kerckenveldt...

- Item een halff bunder lants geleghen in de prochie van Bodegem op het kerckenveldt in den horick...

- Item vier en halff daghwandt lants geleghen in d rijke stucken in de selve prochie van Bodegem op het linderkerveldt...

- Item thien daghwanden lants geleghen in een stuck respectie onder de voorschreve prochie van Bodegem ende Ste mertens Lennicke op het honsemerveldt...

- Item een block winnende lants comende met twee sijden teghens het kerckenveldt...

- Item de plaetse daer de oude hoeve placht op te staen, wesende tegenwoordigh boomgaert ende hoplochtinge, groot t'samen een bunder genaempt **t'hoff t'honssem**...leenroerigh onder het Leenhoff van Bodegem bestaende in volle leen...

- Item eenen meersch geheeten den peerden meersch groot twee ende een halff daghwanden

- Item een halff bunder meersch...

- Item eenen boomgaert geheeten de drooge weyde groot ontrent vijff daghwanden geleghen te honsem...

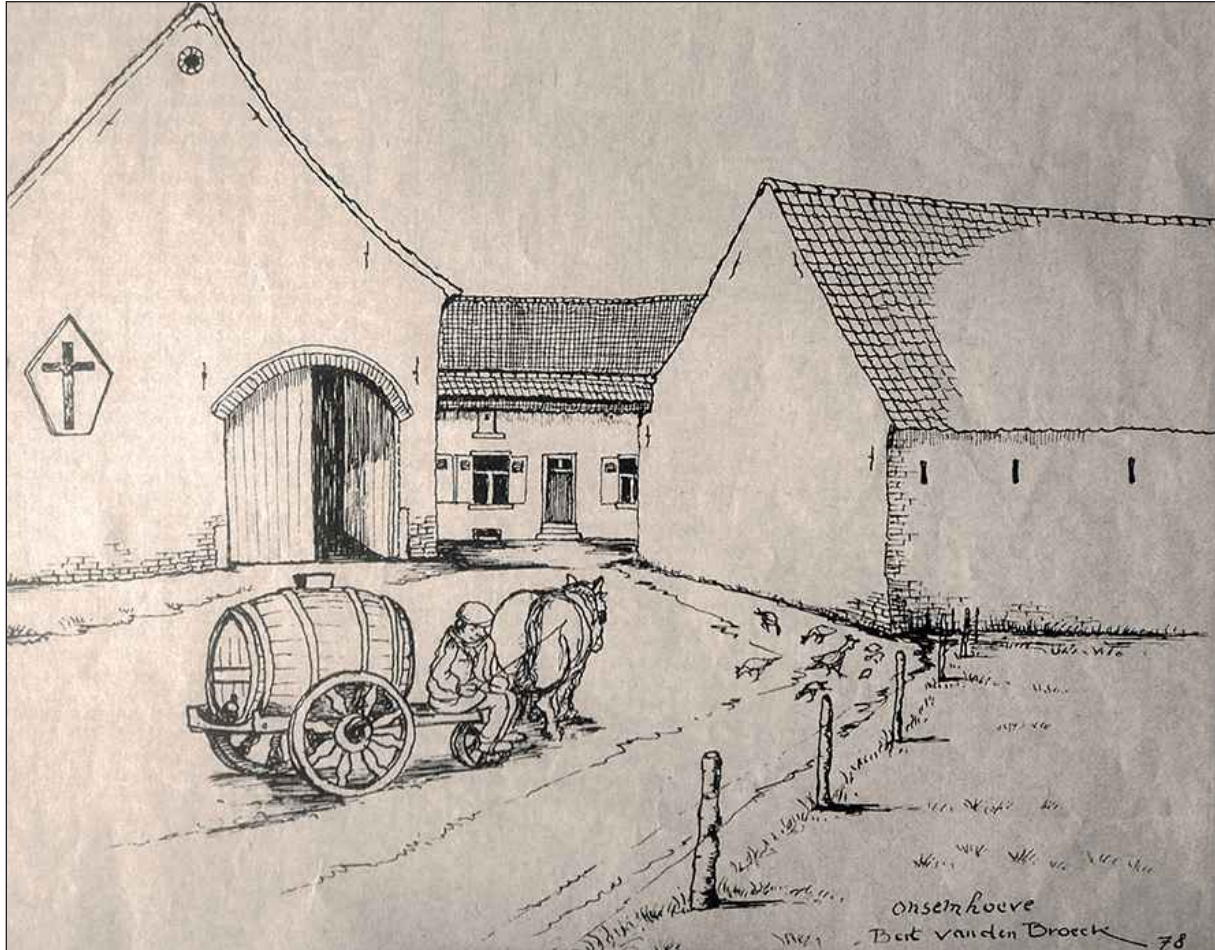
- Item een clijn vijverken met den opstal van

het pachthoff te honssem groot ander halff daghwandt...

- Item twee meerschelkens bij malckanderen geleghen tot honssem voor het pachthoff...

- Item een plecxken Erff vuytten wierinck... groot twintigh roeden...

stondige nieuwe eigenaar. Doch door seker naerderschappe geleyt voor den Leenhove van Bodeghem op 2 augustus 1719 wordt het goed op 25 augustus 1719 definitief toegewezen aan Jonker **Josephus Adrianus Bartholomeus d'Iltre de Caestre** en die op dezelfde dag als leenman wordt erkend²⁴

Pentekening door wijlen kunstenaar en heemkundige Bert Van den Broeck (Opwijk 1917-Aalst 1989).

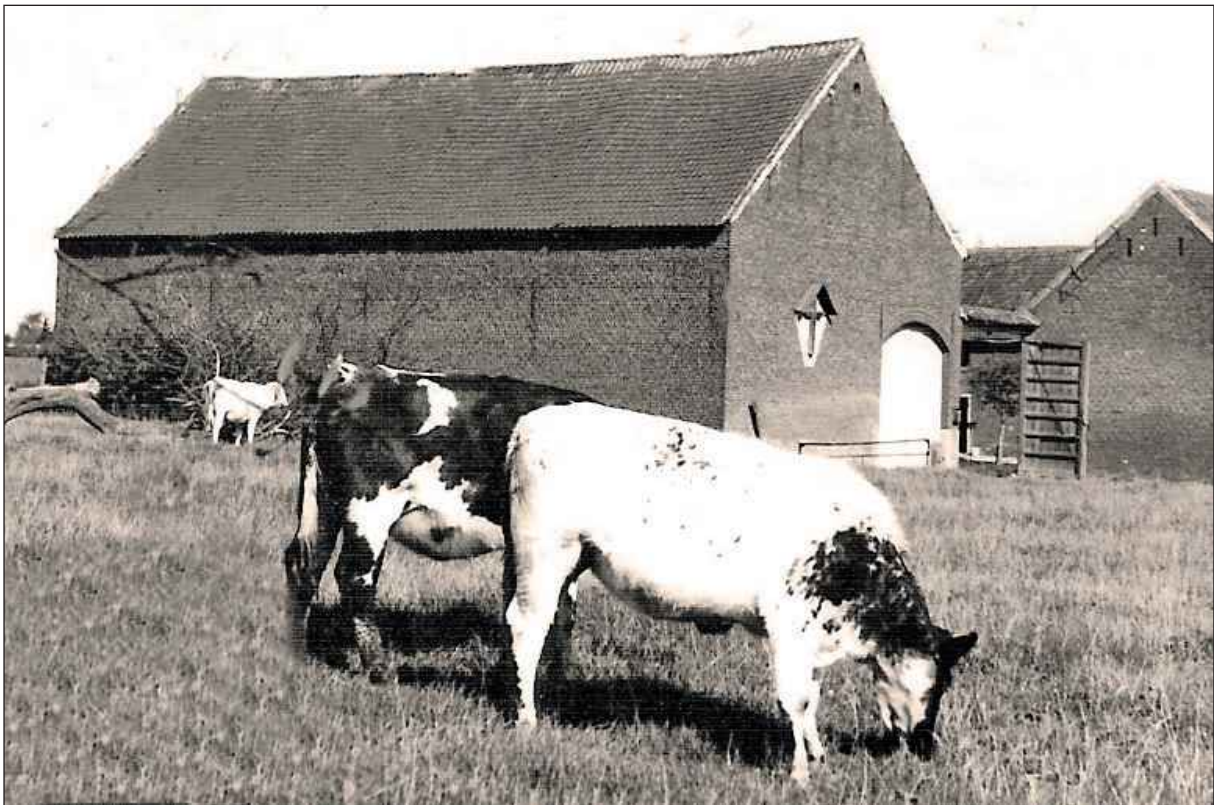
Verbazingwekkend is het feit dat op de vier geplande zitdagen *ten huuse van Anthonius Georgier Dors*, deurwaarder van de Raad van Brabant, zelfs niet één koper komt opdagen. Uiteindelijk verschijnt op 28 juni 1718 de Bodegemse meier Ignatius Lindemans ten tonele en biedt voor hem *offtten ghenen bij hem te denomineren voor de voorschreve goederen de somme van sesse duysent sesse hondert ende vijftich guldens*. Lindemans fungeerde als stroman voor Joannes Baptist d'Iltre de Caestre, de kort-

Hieromtrent noteerde historicus Alphonse Wauters in zijn 'Histoire des Environs de Bruxelles' (Uitgave Deros, Brussel 1851) pagina 207: *L'Hoff van Honssem* avait une cour féodale et une cour censale qui suivit la coutume d'Uccle. Achetée, en 1585, par le chevalier Florent T'Serclaes, laissée par lui à son fils Jean, alors, par achat, la propriété d'Anne-Adolphine T'Serclaes, cousine des précédents, femme de Jean-Jacques

²⁴ RA Leuven, best. 51-2 nr. 4190 folio 293 tot 319, nr. 818 folio 187v en nr. 801 folio 10v en Archief Kasteel Gaasbeek, nr. L31.

de Castre, premier baron de Boutersem (8 mars 1632). A la mort de leurs fils aîné, Jean-François-Ignace, ses créanciers mirent arrêt sur ce bien et le firent vendre en conseil de Brabant. Son frère Jacques-Antoine en devint acquéreur pour la somme de 6.650 florins (7 juillet 1719). Ce domaine se composait de 16 bonniers de terre, de 3 bonniers de prés et d'une ferme près de laquelle se trouvaient les ruines de l'ancien château de Honsem (het oudt hoff van Honssem), qui avait été incendié quelque temps auparavant. Tot daar de Brusselse historicus die ten onrechte Jacques Antoine als de nieuwe eigenaar vermeldt in plaats van Josephus Adrianus.

*het hof te honsem heeft op gestaen sijnde nu vergaedert met het daghwant hofstede der voorgaende partije als nu wesende de hofstat metten huuse daer opstaende ende sijne andere toebehoorte met den boomgaerde groot saemen vijf daghwanden...*²⁵ Bij het overlijden in 1702 van Margarita Hendrika 't Seraerts was het hommeles tussen de drie kinderen (Henricus Constantinus, Arnold en Maria Anna Catharina) van haar zoon Henricus Aloisius van Halmale gehuwd met Anna Margarita van Ey-natten: *geschillen ende dispueten...de welcke soo langhe Jaeren in voorteyden de familie is gheaccableert gheweest t'sedert het overleyden van hunne grootmoeder vrouwe margari-ta hendrika t'seraerts.*

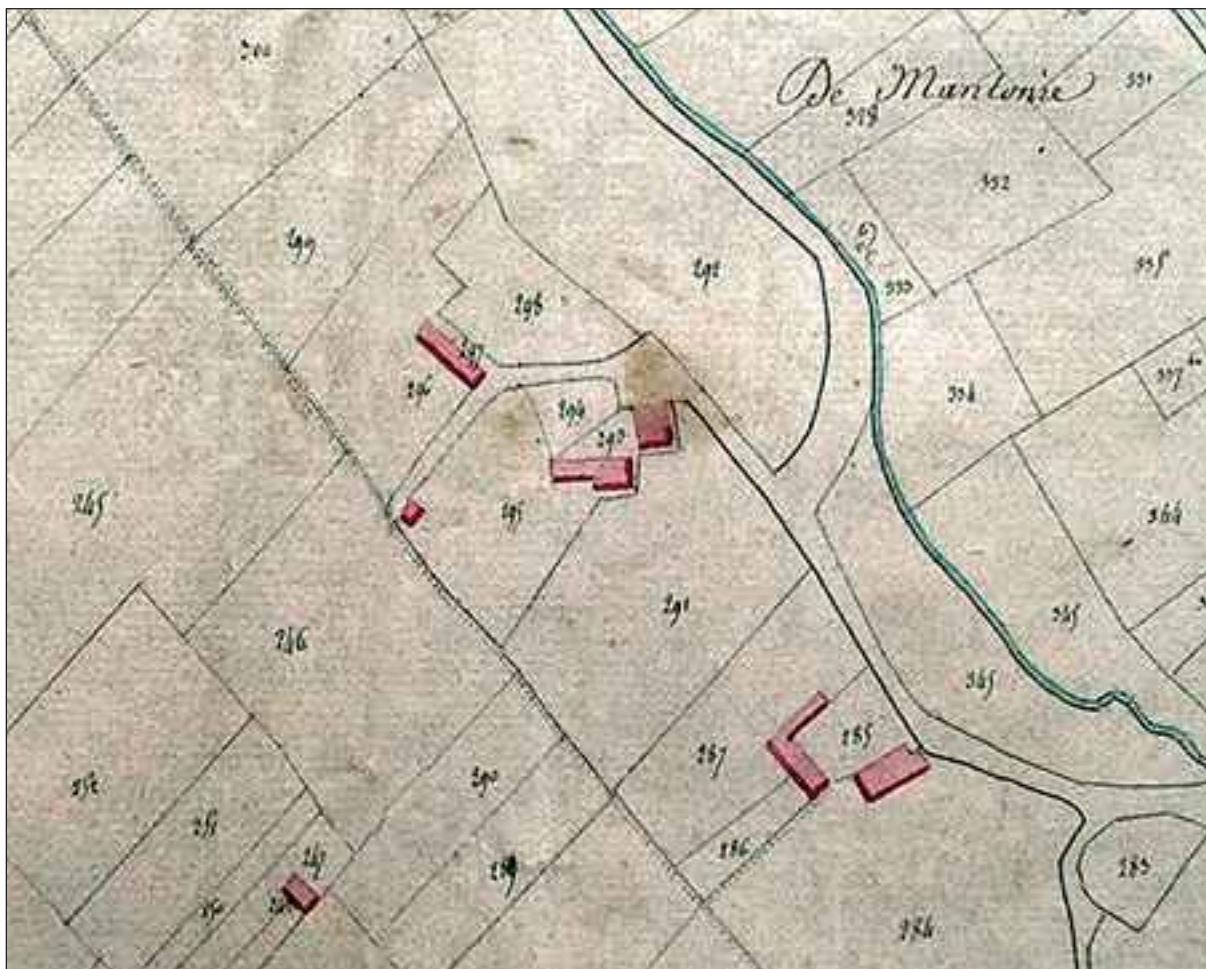

De Honsemhoeve in 1981.

Josephus Adrianus was de zoon van Georges Joseph en Jeanne Angélique van Halmale, dochter van Willem en Margerita Hendrika 't Seraerts en kleinzoon van de hogergenoemde Jean Jacques. In 1734 was hij nog steeds de eigenaar zoals het Bodegems cijsboek vermeldt: *Den selven hout ten leene van den heere van Bodeghem eenen boomgaert groot een bunder wesende de plaetse daer eertijts*

Kort na het overlijden van Josephus Adrianus werd de vrede binnen de erfgenamen van Halmale hersteld en kon eindelijk na bijna vier decennia de vredespijp gerookt worden. Door de *acte van deylinghe* van 4 oktober 1738 verleden voor notaris Petrus Carolus Mattheus uit Kontich, viel de *hoeve*

²⁵ RA Leuven, best. 51-2 nr. 801 folio 10v.

De Honsemhoeve op de kadasterkaart van 1811 door Masquelin.

genaempt het hof van Honsem met de goederen daeraen annex geleghen, ten deel aan **Maria Anna Catharina van Halmale**, echtgenote van **Balthasar van den Bossche**. Dit was enkel mogelijk dankzij de welwillendheid van haar beide broers E.H. Henricus Constantinus, *nobel Canoninck der Cathedrale van onse Lieve Vrouwe tot Antwerpen* en Jonker Arnoldus, *heere van Bosschenstein en Espine*.²⁶ Binnen het gezin van Balthasar en Maria Anna werden drie kinderen geboren: Theodorus Dominicus Josephus, Catharina en Anna Maria. Theodorus werd priester en was een tijdlang de gelukkige bezitter van het prachtige kasteel *Hof van Lyere* te Zandhoven begin 15de eeuw gebouwd door zijn voorouder Maximiliaan t'Seraerts. Catharina bleef ongehuwd en de jongste zus Anna Maria trouwde met Jacobus Puttaert.

²⁶ RA Leuven, best. 51-2 nr. 4190 folio 465, nr. 820 folio 55v en nr. 831 folio 177r

Periode Huysman d'Honsem

De drie kinderen van den Bossche gingen over tot de openbare verkoop van hun Bodegemse eigendommen (ieder voor 1/3) op 23 maart 1772 ten huize van Ludovicus de Thobel te Dilbeek. Op 17 april daaropvolgend werd de notariële akte verleden voor notaris Nicolaus Van Cauwelaert te Brussel en kopers waren de zeven **kinderen** van Sebastianus Antonius **HUYSMAN** en Maria Anna Carolina **de Kempis** met name: Clara Joanna Maria Theresia Gislena, Nicolaus Joannes Josephus Gislenus, Georgius Hieronimus Sebastianus Gislenus, Joannes Emanuel Silvester Gislenus, Christianus Henricus Josephus Gislenus, Leonardus Franciscus de Paula Gislenus en Carolus Josephus Michael Gislenus **HUYSMAN**. De verkochte goede-

ren zijn identiek aan deze van 5 juli 1719 (zie hoger) zo onder andere *de plaetse daer het oudt hoff te honsem op gestaen heeft eertijts afgebrandt op dewelcke alsnu is gebouwt het voors. pachthoff met de annexe edificien, schuere, stallingen ende andere batimenten, coolhoff, oplochtinge...*²⁷ Na deze aankoop gingen de kinderen Huysman de scharniernaam *d'Honsem* aan hun familienaam toevoegen. Kort na deze aankoop werd er door de kinderen Huysman overgegaan tot de verdeling van het aangekochte domein. De Honsemhoeve met aanpalende gronden viel in handen van **Joannes Emanuel Silvester Gislenus Huysman d'Honsem** (° 31.12.1736 en † 15.8.1804). Hoe en wanneer de overdracht geschiedde kon niet worden achterhaald. Een uittreksel uit de rol van het Leenhof van Honsem van 2 mei 1789 bevestigt deze transactie: *Extract uyt de Rolle van het Leenhof van Honsem onder Ste Mertens Bodeghem competerende den heere Joannes Emanuel Sylvester Gislenus Huysman, heere van het selve Honssem*²⁸.

Joannes Emanuel huwde op 16 augustus 1772 te Sint-Ulriks-Kapelle met **Eleonore Joséphine Françoise Hyacinthe d'Hannosset** (° Brussel, 28.7.1744 en † 31.7.1815). Zij was verwant met de grote schilder Pieter Pauwel Rubens en haar rouwbord (obiit) hangt nog steeds in de Bodegemse dorpskerk.²⁹ Hun zes kinderen werden allen te Brussel geboren: Leonard (1773-1783), François (1775-1852), Sebastien (1778-1847), **Dominicus** (1779-1837), Julien (1781-1781) en Emilie (1785-1844). Joannes Emanuel zat er bijzonder 'warmpjes in'. Naast de Honsemhoeve mocht hij zich ook de bezitter noemen van de Wolsemhoeve en het kasteel Marlier. Na zijn dood wordt hij opgevolgd door zijn zoon **Dominicus August Michael Gislenus Huysman d'Honsem**. Dominicus is nooit getrouwd geweest en kon zich één der rijkste mannen van Bo-

degem noemen. Tijdens het Hollands Bebind was hij de Bodegemse burgervader van 1824 tot 1830. Hij ging de eeuwigheid in op 8 augustus 1837, amper 58 jaar oud, in het kasteel Marlier. Ook zijn rouwbord is nog te zien in onze dorpskerk.

Rouwbord van
Dominicus August Huysman d'Honsem.

In 1838 erft (volgens kadastrergegevens) **Emilie Eleonore Jeromine Ghislaine Huysman d'Honsem** alle eigendommen van haar overleden broer. Net zoals haar broer overlijdt ook zij betrekkelijk jong op 59 jarige leeftijd te Brussel op 11 november 1844 en wordt vijf dagen later bijgezet in het familiegraf te Heikruis. Haar nalatenschap gaat naar **Eleonore Louise Ghislaine Huysman d'Honsem** (° Brussel, 10.5.1805 en er † 30.9.1859) en **Athalie Georgine Marie Ghislaine Huysman d'Honsem** (° Brussel, 17.2.1807 en er † 22.10.1873), dochters van haar broer Sebastien (° Brussel, 26.3.1778 en † St-Agatha-Berchem, 13.8.1847) die te Brussel op 16 juli 1804 huwde met Barbe Joséphine Ghislaine van Male.³⁰ Athalie bleef ongehuwd en een jaar na haar overlijden wordt haar bezit via notariële akte van 29.10.1874 verleden voor notaris Van Beveren te Brussel overge-

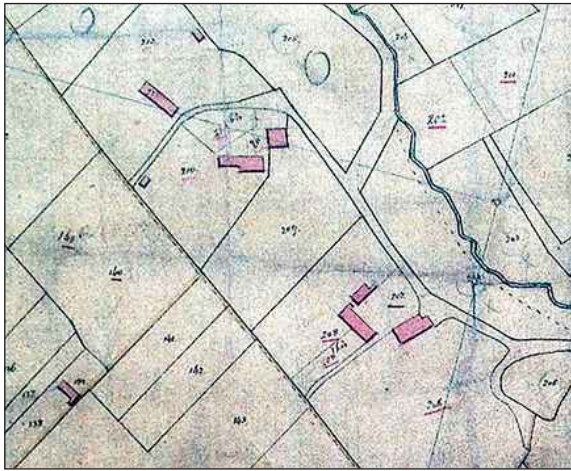
²⁷ RA Leuven, best. 51-2 nr. 826 folio 273 e.v.

²⁸ RA Leuven, best. 51-2 nr. 827 folio 59

²⁹ Zie Bodegem in vroegere tijden nr. 12-2018, De rouwborden in de kerk van Bodegem, pagina's 5 tot en met 10.

³⁰ Archief BKW, Kadaster Relevés 1830-1870 foto nr. 8082

dragen aan baron Augustin Charles Nicolas de t'Serclaes en baron Ferdinand Felix Victor Joseph Jolly, beide schoonzonen van haar zus (zie verder).³¹

De Honselhoeve op de kadasterkaart van 1830 door Gulikers.

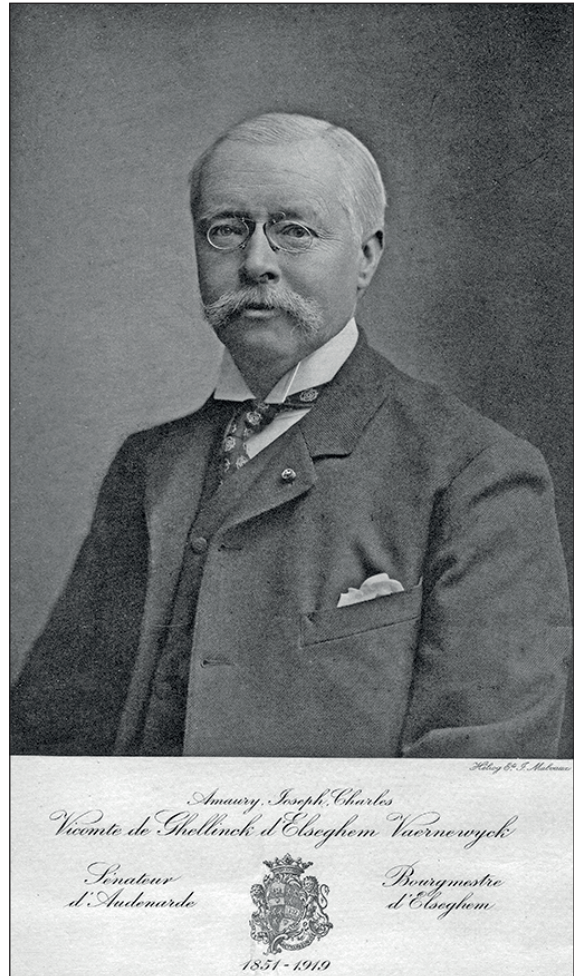
Eleonore Louise sluit een echtverbintenis te Brussel op 21 mei 1832 met **Théodore Edouard de Nieulant de Pottelsberghe** (° Moerzeke, 16.10.1806 en † Heikruis, 2.12.1882). Drie dochters zien te Brussel het levenslicht:

- Marie Charlotte Eleonore (° Brussel, 23.8.1833 en er † 2.8.1893), gehuwd te Brussel op 22.5.1860 met burggraaf Ferdinand Felix Victor Joseph Jolly (° Brussel, 3.8.1825 en er † 11.8.1893).

- Léonie (° Brussel, 3.2.1835 en er † 3.5.1867) gehuwd op 2.5.1861 met Auguste de Cesve.

- **Louise Marie Georgine** (° Brussel, 18.2.1837 en er † 22.4.1908) gehuwd te Brussel op 14.6.1855 met **baron Augustin Charles Nicolas de t' Serclaes**, (° Noorderwijk, 13.2.1828 en er † 10.9.1893), ridder in de Orde van St-Gregorius de Grote en burgemeester van Noorderwijk (thans deelgemeente van Herentals) van 1861 tot 1893. Het gezin telt twee dochters: Marie Sophie Charlotte (° Brussel, 27.7.1856 en er † 12.7.1932) gehuwd in 1879 met Amaury

Joseph Charles de Ghellinck d'Elseghem de Vaernewijck en **Sophie Marie Georgine Eugénie Josephe Ghislaine** (° Brussel, 5.8.1861 en er † 31.3.1930) gehuwd op 11.2.1885 te Menton (Fr) met **Raoul Marie Idesbald du Sart de Bouland** (° Doornik, 20.12.1857 en † Moustier, 9.7.1915), gouverneur van Henegouwen.

Amaury de Ghellinck d'Elseghem
(Foto Archief Heemkring Bouveloo Wortegem-Petegem)

Baron Augustin de t' Serclaes blaast zijn laatste ademtocht uit op 10 september 1893 in zijn prachtig kasteel *de Ghellinck* te Noorderwijk en zijn omvangrijke goederen vallen ten deel aan zijn weduwe Louise Marie de Nieulant de Pottelsberghe.³² Bij haar afsterven in 1908 gaat haar bezit naar de schoon-

³¹ Archief BKW, Kadaster Relevés 1871-1895 foto nr. 8661

³² Archief BKW, Kadaster Relevés 1871-1895 foto nr. 9236

Marie de t'Serclaes
(Foto Archief Heemkring Bouveloo
Wortegem-Petegem)

zoons Amaury en Raoul en het jaar later bij de verdere verdeling door de notariële akte van 11.9.1909 voor notaris Ectors te Brussel wordt de Honsemhoeve met gronden toegewezen aan **Raoul Marie Idesbald du Sart de Bouland**, wonende te Brussel, Square Frère Orban 9. De hofstede werd toen omschreven als *maison avec fournil, verger, prés et terres au lieu dit "Droogheyde" et "Mantonie"*.³³ Raoul Marie overlijdt te Moustier (Henegouwen) op 9 juli 1915 en het goed gaat naar zijn weduwe **Sophie Marie Georgine Eugénie Joseph Ghislaine de t' Serclaes** en haar beide kinderen **Augusta Marie Josepha** en **Charles Idesbald Louis du Sart de Bouland**. Zij verkopen de hofstede met gronden op 13 no-

³³ Archief BKW, Kadaster Relevés 1896-1915 foto's nr. 2749 en 2790

vember 1925. De akte wordt verleden voor notaris Nestor Lesaffre te Frasnes-lez-Buis-senal en voor de som van 47.500 frank mag **Henri Emiel Poodt** (° Bodegem, 10.7.1880 en er † 21.9.1953) zich de eigenaar noemen van de historische hofstede. Henri Emiel was de zoon van Emiel Prosper en Albertine Daumerie, de oudste dochter van pachter Petrus Simon (zie verder). Hij huwt te Merchtem op 17 juni 1912 met **Marie Catharina Clementia Sergoyne** (° Merchtem, 11.11.1880 en † Asse, 18.3.1971). Twee zonen zien te Bodegem het levenslicht: Emiel Louis Prosper (° 10.5.1913 en † Bazel (O-VI), 24.7.1986) en Clement Henri Albert (° 26.11.1915 en † 26.5.1992).

Bij het overlijden van Henri Emiel in 1953 bekomt zijn weduwe het vruchtgebruik en zijn zonen de naakte eigendom van de hofstede. Met de dood van hun moeder in 1971 bezitten **Emiel Louis Prosper** en **Clement Henri Albert Poodt** de volle eigendom. Een jaar later, op 22 april 1972 wordt de akte van verdeling opge maakt door notaris Van Eeckhoudt en is **Emiel Louis Prosper Poodt**, geneesheer te Bazel en echtgenoot van **Marie José Roosens** (° Pamel 15.5.1915), de nieuwe bezitter van de hoeve. Dat ook een geneesheer het eeuwige leven niet in pacht heeft, ondervond Emiel Louis te Bazel op 24.7.1986.

Na een jarenlange leegstand en verval werd uiteindelijk het historische *Hof te Honsem* met de aanpalende weilanden door de notarissen Walravens en Huybrechts, openbaar verkocht op 14 juni 1995. Hoogste bieder was **Michel Coppens (BVBA Restaurant Michel)** van het sterrenrestaurant Michel te Groot-Bijgaarden. De naamwijziging van Bvba naar de **NV Onsemhoeve** verscheen in het Belgisch Staatsblad van 20 oktober 2003. Sindsdien wordt de zorgvuldig gerestaureerde hoeve uitgebaat als een B&B en wijnwinkel.

De Honsemhoeve tijdens de Eerste Wereldoorlog. In de deuropening waarschijnlijk de pachtersvrouwen Johanna De Rauw en Albertine Daumerie met er naast vier knechten.

Michel Coppens, de huidige eigenaar van de prachtig gerestaureerde hoeve.

De Honsemhoeve in 1983.

Over de pachters van de Honsemhoeve.

Wat de pachters betreft zijn de bronnen eerder schaars te noemen. Vele pachtcontracten zijn de voorbije eeuwen verloren gegaan. De allereerste teruggevonden pachter is **Nicolaes van der Vekene** († Bodegem, 12.11.1646), zoon van Jan en Margriete Mostincx, gehuwd te Bodegem op 24.7.1632 met **Cecilia vander Voorde** († Bodegem, aan de pest op 10.9.1669), weduwe van Jacobus Van Stalle. Op 26.1.1636 verkoopt Nicolaes *eene hoffstadt metten huuse* (zijn geboortehuis, geërfd van zijn ouders), *oigst ende andere boomen daerop staende...gelegen te droogenbroeck groot vijff vierendeelen* en ook nog *een stuck landts daer een schuer opstaet comende teghen die voorschreven hoffstadt groot een dachwant*. In de schepenakte staat Nicolaes geboekstaafd als *pachter op thoff te hoensem*.³⁴ Naast de pachtgronden bezat

³⁴ RA Leuven, best. 51-2, nr. 8534 geen foliering, foto 5363 archief heemkring BKW.

Nicolaes nog volgende eigendommen: 2 en 1/2 dagwand land op het Honsemerveld aangekocht van dorpsheer Jan de Walsche op 26.6.1632, anderhalf dagwand land op het Kerselerenveld verworven op 21.7.1634 van zijn zuster Clara en tenslotte nog een dagwand land op de middelste hoeve op 8.6.1640 gekocht van zijn zuster Cathelijne.³⁵ Zijn opvolger is **Adriaen Taelmans** die midden de 17de eeuw woonde op het *Hoff tot Honsem*, samen met zijn vrouw **Anna van Stalle** waarmee hij op 9 mei 1651 te Bodegem was getrouwd. Achttien jaren later, 1669 wordt een rampjaar voor het echtpaar. De toenmalige baron van Boutersem, Jean Jacques d'Ittre de Caestre, beslist om op 28 mei van dat jaar op het pachthof over te gaan tot de *publicquelijke vercoopinghe bij verhooginghe metten stockslach van diverse bestiaelen, soo koyen, Renders, verckens, waeghen, ploege, eghde, hopstaecken, hoye, stroye als anderssints toebehoorende Adriaen Taelmans*. De totale opbrengst van

³⁵ RA Leuven, best. 51-2, nr. 812 folio 42r, 163r en 223r.

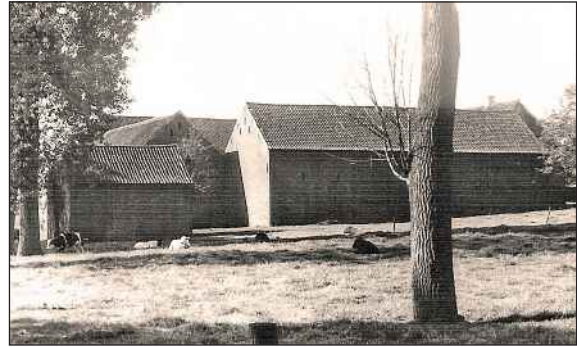
Het venster met smeedwerk boven de ingangseur van het woonhuis.

deze openbare verkoop bedraagt 193 gulden en 9 stuivers. Werden onder andere verkocht:

- *Item noch sevenhondert hopstaecken met consent van Adriaen Taelman gebleven hondert tsamen XXXIII Rs XII st.*
- *Item eene ploeghe met het ijserwerck daer toe dienende is gebleven metten stockslach aen Adriaen Taelman voor 3 gulden 10 stuyvers.*
- *Item eenen waeghen is gebleven aen Christiaen Rampelberch voor de somme van vijfthien guldens.*
- *Item noch een vercken gebleven aen Symon de Tobel voor seven guldens twee stuyvers.*
- *Item eene witte koye gebleven aen Jacques Meert tot Zierenbeke voor de somme van XXI Rs.*
- *Item een andere grijse koye is gebleven aen Jan Goossens tot Cappellen voor XXXVIII Rs.*
- *Item eenen grijsen verre is gebleven aen Maximilliaen Straetmans voor de somme van ses gulden eenen stuyver.*
- *Item eene quantiteyt hoye, liggende boven het wagenhuys is gebleven met consent van Adriaen Taelman aen Maximilliaen Straetmans voor de somme van twelff guldens.³⁶* Het is geen toeval dat de hiervoor dikwijls geciteerde Maximiliaan Straetmans de volgen-

³⁶ RA Leuven, best. 51-2, nr.8831 geen foliering, foto 3283 Archief BKW

de pachter zal zijn. Vier maanden later slaat het noodlot toe ten huize van Adriaen. Op 12 augustus 1669 overlijdt hij aan de pest, een epidemie waaraan één derde van de Bodegense bevolking zal bezwijken en die duidelijk geen onderscheid maakt in rang of stand. Zijn echtgenote Anna volgt hem in de dood enkele dagen later, op 27 augustus.

Van 1670 tot aan zijn overlijden op 5 januari 1699 zal **Maximiliaen Straetmans** het imposante landbouwbedrijf leiden. Zijn echtgenote **Anna van Hontsem** bracht twee kinderen ter wereld: Matheus (° Bodegem, 24.6.1669 en er † 22.1.1700) en Barbara († Bodegem, 11.8.1674). Als welstellende pachter en Bodegems schepen, wist Maximiliaen zich in de periode 1671-1688 heel wat gronden te verwerven, waaronder: 2,5 dagwand op de Lange Hoeve, een dagwand en 65 roeden *aen het Heyblockstraetken*, een half bunder en een half dagwand land op het Linderenveld, vijf vierendelen land op het Kerselerenveld, een bunder en 30 roeden op het veld *geheten den Linderstock* en een dagwand *meersch tot honsom*.³⁷ Na zijn dood in 1699 zet zijn weduwe als *pachteresse* de uitbating van het Hof te Hontsem verder met twee knechten en een *dienstmaertte*, *eene ploeghe*, *twee peerden*, *een veulen*, *vijff koijen*, *vier calveren ende twee verckens*, volgens de telling van 6.7.1702. (In het Pajottenland staat een *ploeg* voor een oppervlakte van 20 à 25 bunder akkerland, in Bodegem echter voor een oppervlakte van ca. 13 bunder). Op 11 september 1716 komt *Magere Hein* ook haar bezoeken.

³⁷ RA Leuven, best. 51-2 nr. 816 folio 46r, 163r, 237r, 335v, 457r en 477r

In het bovenvermelde decreet van 1719 is er sprake van de volgende pachter, namelijk **Anthoen van der Straeten**, (° Wemmel, 19.3.1682 en † Bodegem, 18.1.1753) zoon van Laurentius en Elisabeth De Smet. Anthoen was schepen in Bodegem en werd op 26 januari 1702 opgenomen in het selecte gezelschap der gegoede pachters als meisenier. Vier jaar later, op 7 februari 1706 staat hij met zijn hoogzwangere bruid **Joanna Maria Debail-lu**, (° Wemmel, 29.8.1681 en † Bodegem, 22.1.1759) dochter van Franciscus en Maria Colliers, voor het altaar van de Wemmelse Sint-Servatiuskerk om een huwelijk af te sluiten. Veertien dagen later, op 21 februari 1706 wordt hun eerste dochter Maria Anna te Wemmel geboren. Met de regelmaat van een Zwitserse klok, zet Joanna Maria in een tijdsspanne van amper 19 jaar, te Bodegem nog elf kinderen op de wereld: Elisabeth (° 7.3.1707), Anna (° 27.10.1708), Petrus (° 11.4.1711), Petronilla (° 17.10.1712), Joanna (° 27.1.1715), Joannes (° 11.11.1716 en er † 18.1.1717), Catharina Theresia (° 22.12.1717), Catharina (° 27.4.1719), Barbara (° 1.5.1721), Cecilia (° 29.12.1722) en Clara (° 11.11.1725). Naar alle waarschijnlijkheid heeft pachter Anthoen tot aan zijn overlijden op 18 januari 1753 de Honsemhoeve uitgebaat. Voor de tweede helft van de 18de eeuw werd er niet één pachter gevonden in de archiefbronnen. Pas rond 1820 duikt de familie Daumerie uit Anderlecht te Bodegem op en zal er zich gedurende vele decennia ontpoppen als een échte pachtersfamilie. Pachter **Jan Baptist Daumerie** (° Anderlecht, 16.11.1781 en † Bodegem, 3.10.1847) stapt te Anderlecht op 5 augustus 1812 in het huwelijksbootje met **Joanna De Lange** (° Itterbeek, 25.3.1785 en † Bodegem, 25.12.1850). Het gezin telt vier kinderen, de oudste twee geboren te Anderlecht en de beide jongste te Bodegem: Maria Theresia (° 1813 en † Bodegem, 11.5.1840), Guilielmus (° 14.2.1815 en † Bodegem, 18.12.1902), Daniël (° 3.1.1823) en **Simon** (° 15.11.1828 en † Bodegem, 30.12.1900).

Al mijne krachten zijn uitgeput, mijne dagen gaan korten en er blijfe mij niets meer over dan het graf.
In zijne langdurige ziekte was hij kloekmoedig en verduuldig, hij verborg zooveel mogelijk de pijnen die hij uitstond.

✱

BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER
Petrus-Simon DAUMERIE
weduwnaar van Judoca RAESPOET
geboren te Sint-Mertens Bodeghem,
den 15 November 1828, en aldaar overleden
den 30 December 1900, voorzien van de
H. Sakramenten der stervenden.

De plechtige uitvaart zal geschieden om 9 1/2 ure, in de kerk van Sint-Mertens Bodeghem, den 6 Februari 1901. De vigiliën daags te voren.
Den 7 Februari een dienst van de Voorplanting des Geloofs.

Benaudheden en pijn heb ik gevonden en de naam des Heeren heb ik aanroepen.
Verlos mij, o Heer, en stel mij bij u, en laat dan, wiens hand het ook zij, tegen mij strijden.
Mijne kinderen, gij weet hoe ik altijd voor u bezorgd geweest ben... daarom bewaart mijne vermaningen... bidt voor mijne ziel... en dient den Heer.

Na een weinig leed en lijden,
Roept ons ook de Lieve Heer,
G'hebt nog eenen dag te strijden,
En dan vindt g'uw Vader weer,
Daarom wil uwe tranen droogen,
Denkt het was de wil van God,
Hij zal u van uit den Hoogen
Troosten in uw droevig lot.

Zoet Hert van Jesus en Maria, wees mijne toevlucht. 300 dag. afl.
Mijn Jesus, barmhertigheid. 100 dag. afl.

R. I. P.

Druk. J. Crois Pirmez, Vl. Steenweg, 406, Brussel.

Bidprentje Simon Daumerie

Het is geschied gelijk het den Heer behaagd heeft.

✱

Zij was eene voorzichtige en moedige vrouw, heeft zorg gedragen voor haar huisgezin en heeft haar brood in ledigheid niet geeten.
Zij heeft geen misnoegen getoond toen de Heer haar beproefde; zij onderwierp zich ootmoedig aan Gods wil. Job v.

BID VOOR DE ZIEL
VAN ZALIGER
MARIA-JUDOCA RASPOET
weduwe van Franciscus DE RAUW
en echtgenoot van Simon DAUMERIE,
geboren te St-Mertens-Bodeghem den 8 Januarij 1819 en aldaar
overleden den 28 oktober 1888,
voorzien van de H.H. Sacramenten. n aldaar

O Maria, op U heb ik mijn betrouwen gesteld, beveel mijne ziel aan uwen Zoon. H. Bernardus.
Mijn getrouwe echtgenoot, wij zijn gescheiden door de dood, maar wij zullen nog eens vereenigd zijn. Indien het verlies u bedroeft, dat de hoop u vertrooste en het geloof u ondersteunt.
Vaarwel, mijne kinderen, ontvang mijnen zegen, ik ga naar de eeuwigheid; vergeet de lessen niet welke ik u dikwijls gegeven heb; denkt aan mijn lijden; bemint en helpt elkander in druk en tegenspoed, en bidt voor uwe overledene moeder.
En gij, mijne bloedverwanten en vrienden, vergeet mij niet in uwe gebeden.

Barmhertige Jesus, geef haar de eenwige rust.
(7 jaren en zeven maal 40 dagen aflaat.)
Zoete herten van Jesus en Maria, weest mijn toevlucht. (300 d. afl.)

De plechtige uitvaart zal geschieden in de parochiale kerk van Bodeghem, op donderdag 3 Januarij 1889, ten 9 1/2 ure; de vigiliën twee dagen te voren, den 1 Januarij, om 4 ure.
Een dienst van wegens de Voortplanting des geloofs zal plaats hebben op vrijdag 4 Januarij.

R. I. P.

De Heer gaf zo, de Heer nam zo.

Dat de haren des Heeren zij geschonden.

Bidprentje Maria Judoca Raspoet

Na de dood van zijn ouders zal de jongste zoon **Simon Daumerie** gedurende een halve eeuw, de uitbating van de Honsemhoeve verder zetten en tot grote bloei weten te brengen. Zijn bijnaam *Sieken* ligt aan de oorsprong van de naamsverandering van de hofstede, hofstede die tot laat in de 20ste eeuw in de Bodegemse volksmond het *Hof van Siekes* of *Siekeshof* zal heten. Ook de latere uitbaters van de hoeve zullen steeds de bijnaam *van Siekes* blijven dragen. (Simon's oudere broer Guilielmus werd pachter op het aanpalende hof van Vekens, ook het *Lammeshof* genoemd). Simon trouwt te Bodegem op 18 januari 1855 met de 10jaar oudere **Judoca Raspoet** (° Bodegem, 7.1.1819 en er † 28.10.1888), weduwe van Franciscus De Rauw (° Bodegem, 5.12.1799 en er † 30.6.1853). Uit haar eerste huwelijk (Bodegem, 22.2.1843) had zij drie kinderen: Jan Baptist (° 3.11.1843), Joanna Maria (° 15.2.1846 en † 4.3.1846) en Joanna Maria (° 20.6.1848 en die ongehuwd op de hofstede sterft op 20.8.1928). Haar onwettig kind Bartholomeus (° 26.5.1841) werd door het huwelijk gewettigd. In haar tweede huwelijk (Bodegem, 18.1.1855) bekomt zij vijf kinderen: **Albertina** (° 10.6.1855), Petrus (° 18.7.1857 en † 19.8.1859), Maria Josepha (° 30.3.1859 en † 5.12.1912), doodgeboren kind 17.4.1862 en Catharina Adilia (° 1.7.1863 en † 24.7.1924).

Na het overlijden van haar vader Simon Daumerie op 30 december 1900 zette zijn oudste dochter **Albertina**, samen met haar zusters Maria Josepha en Catharina Adilia en haar halfzuster Joanna Maria De Rauw, het bedrijf verder. Rond de eeuwwisseling waren er op *Siekeshof* bovendien ook nog vijf knechten en één meid werkzaam. Albertina ging een echtverbintenis aan te Bodegem op 4 juni 1878 met **Emiel Prosper Poodt** (° Ternat, 15.9.1851 en † Bodegem, 1.1.1903) handelaar en zoon van Petrus Gregorius en Cecila Moons. Drie kinderen worden er te Bodegem geboren: Josina Audilia (° 25.3.1879 en † 23.7. 1964), **Henri Emiel** in de volksmond *Mil van Poetjen*

Kruisbeeld aangebracht ter gelegenheid van de Goede-Vrijdag kruisweg in 1970.

(° 10.7.1880 en † 21.9.1953) en Emiel Ludovicus (° 13.8.1883 en † 12.6.1938). Henri Emiel gehuwd te Merchtem op 17.6.1912 met **Maria Catharina Clementia Sergoyne**, waren reeds op 13.11.1925 eigenaars geworden van de hofstede (zie hoger) en waren de oprichters van de houthandel met bijhorende zagerij dicht bij het Bodegems treinstation.

De bedrijvigheid nam ter plaatse een aanvang in 1878 met een magazijn waar men zich steenkool en bouwmaterialen kon aanschaffen. In de twintiger jaren was er ook de er naast liggende herberg met het uithangbord *Café de la Gare - Estaminet Chez Poodt & Daumerie*. Na het overlijden van de laatste Daumerie, namelijk Catharina Adilia op 24.7.1924, en haar halfzuster Joanna Maria De Rauw op 20.8.1928 behoorde de glorie-tijd van de Honsemhoeve tot het verleden. Korte tijd later, in 1930, werd de hoeve verhuurd aan **Pieter Antoon Van Lierde** (° Mollen, 14.5.1895) en zijn echtgenote **Maria Ludovica Jacobs** (° Bekkerzeel, 24.8.1897). Helaas kwam er al te snel een eind aan hun verblijf te Bodegem. Pieter Antoon sterft in

Binnenkoer van de Honsemhoeve (Foto website De Onsemhoeve).

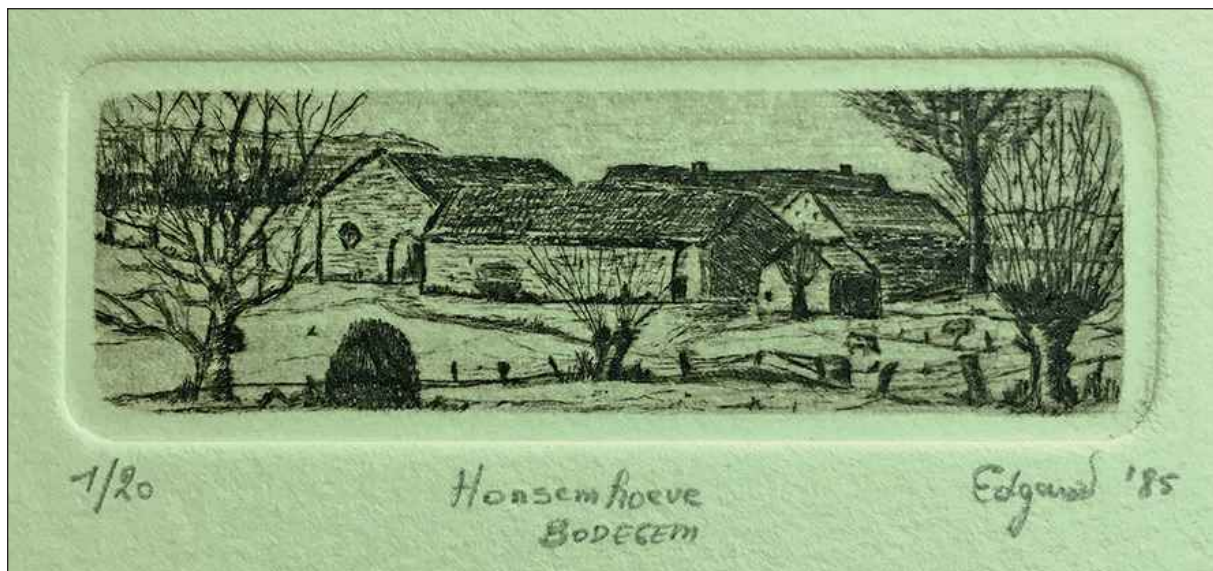

Binnenkoer van de Honsemhoeve (Foto website De Onsemhoeve).

de leeftijd van 36 jaar op 23 april 1932 en wordt vier dagen later op het Bodegems kerkhof begraven. De jonge weduwe ziet zich verplicht om met haar vier peuters te verhuizen naar haar geboortedorp Bekkerzeel.

In 1932 komt dan de laatste pachtersfamilie De Coster uit Gooik het pachthof uitbaten. **Jan Baptist De Coster** (° Gooik, 26.2.1898 en † Bodegem, 14.7.1969) in de echt verbonden met **Margaretha Eylenbosch** (° Sint-Martens-Lennik, 12.12.1893 en † Asse, 22.3.1983). Hun kinderen: **Petrus** Isidoor (° Gooik, 20.7.1928 en † Bodegem, 11.1.1993), Gustaaf Petrus Isidoor (° Bodegem, 21.9.1933) en Maria Celine Christina (° Bodegem, 15.11.1936). Na

het sterven van zijn vader zette **Petrus De Coster**, ongehuwd en in het dorp gekend als *Pië van Siekes*, als allerlaatste pachter het landbouwbedrijf verder tot ook hij in de leeftijd van 64 jaar op 11 januari 1993 afscheid nam van het aards bestaan. Sindsdien zijn alle landbouwactiviteiten stopgezet en kreeg het historisch gebouw, ooit een 'pachthof' genoemd, een totaal andere bestemming. Waar destijds hard labeur de toon zette, is in onze dagen alles gericht op 'wellness', genieten van de opperste rust met alle daarbij horende charme en luxe temidden een groen en 'agrarisch landschap'. Bredero had het bij het rechte eind: Het kan verkeren!

Ets van de Honsemhoeve gemaakt in 1985 door ondergetekende.

Edgard Van Droogenbroeck
Secretaris heemkring BKW

Chronologie van de grondbezitters op de locatie van de Honsemhoeve.

Einde 14de eeuw	Willem van Honsem.
1400-1417	Gillis van Honsem.
1417- 1450	Jan Rampaert X Margrieten van Munte.
1450- ?	Luyck Rampaert
? - ca. 1524	Catlijne Rampaert X Jan van Ophem.
1524 - 1585	Philip 't Serclaes X Geertruyt van Ophem.
1585 - 1613	Floris 't Serclaes X Marie van der Noot.
1613 - 1623	Jan 't Serclaes X Anna van der Hulst.
1623 - 1630	Antoon en Jan Evangelist 't Serclaes.
1630 - 1631	Christoffel 't Serclaes en Jan Baptist 't Serclaes.
1631 - 1684	Anna Adolphina 't Serclaes X Jean Jacques d'Ittre de Caestre.
1684 - ca. 1715	Jean François Ignace d'Ittre de Caestre.
1715 - 1719	Jacques Antoine Ferdinand d'Ittre de Caestre.
1719 - 1738	Josephus Adrianus Bartholomeus d'Ittre de Caestre.
1738 - 1772	Maria Anna Catharina van Halmale X Balthasar van den Bossche.
1772 - ca. 1773	Zeven kinderen van Sebastianus Huysman en Maria de Kempis.
1773 - 1804	Joannes Emanuel Huysman d'Honsem X Eleonore Hannosset.
1804 - 1837	Dominicus August Michael Huysman d'Honsem.
1837 - 1844	Emilie Eleonore Jeromine Huysman d'Honsem.
1844 - 1873	Eleonore Louise Huysman d'Honsem X Théodore Edouard de Nieulant de Pottelsberghe en Athalie Huysman d'Honsem.
1873 - 1893	Eleonore Louise Huysman d'Honsem X Théodore Edouard de Nieulant de Pottelsberghe, baron Augustin de 't Serclaes X Louise Marie Huysman d'Honsem, burggraaf Ferdinand Felix Jolly X Marie Charlotte Huysman d'Honsem.
1893 - 1909	Eleonore Louise Huysman d'Honsem X Théodore Edouard de Nieulant de Pottelsberghe, Marie Sophie de 't Serclaes X Amaury Joseph de Ghellinck d' Elsegem Vaernewijck, Sophie Marie de 't Serclaes X Raoul Marie du Sart de Bouland.
1909 - 1915	Raoul Marie du Sart de Bouland.
1915 - 1925	Sophie Marie de 't Serclaes, Augusta Marie en Charles Idesbald du Sart de Bouland.
1925 - 1953	Henri Emiel Poodt X Maria Catharina Sergoyne.
1953 - 1972	Emiel Louis Prosper en Clement Henri Albert Poodt.
1972 - 1995	Emiel Louis Prosper Poodt X Marie José Roosens.
1995 - heden	Michel Coppens (BVBA Restaurant Michel) in 2003 gewijzigd in (NV Onsemhoeve).

De historische Honsemhoeve tussen het Honsemerveld en het Linderenveld.
Foto door Hans Van Droogenbroeck, oudste zoon van Edgard.